

Слава Україні! Героям слава!

Чорноморські новини

ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ГАЗЕТА

Призначення України є тільки в ній самій, її доля є в її людях та в їх моральних і матеріальних засобах.

Юрій ЛИПА.

№ 30
(22508)
ЧЕТВЕР
1
СЕРПНЯ
2024 РОКУ
Виходить
із 19 липня 1917 р.

Олег СЕНЦОВ:
**«Ми живемо
в постійній брехні.
Треба це закінчувати»**

Минуло десять років відтоді, як про Олега Сенцова, режисера з Криму, дізналася вся Україна через його арешт російськими силовиками. Із них п'ять років він провів у російській в'язниці, допоки його не обміняли. Понад два роки — на фронті російсько-української війни, командуючи ротою штурмової піхоти.

Між цими періодами була кілька річок перевара для творчості та особистого життя.

Його ігровий фільм «Носоріг» про бандитську 1990-і що відбувалася в українських кінотеатрах якраз перед російським вторгненням. Для багатьох українців це був останній фільм, який вони подивилися перед великою війною й запам'ятали по-особливому гостро. У цій стрічці можна побачити кримінальну суть постраянського «руського міра».

У першій дні вторгнення в українських містах, що висили афіши з анонсом «Носорога», Але всі кіносесані вже склаусували, кінотеатри в багатьох містах опинилися під обстрілами, а режисер стрічки пішов воявати.

Відтоді Олег Сенцов служить у штурмової піхоті. Виконавець головної ролі Сергій Філімонов також пішов служити до війська. Один з акторів «Носорога» Евген Світличний загинув у бою в липні 2023-го.

Сенцов визнає, що на третій рік війни українська армія залишається переважно радянською за стилем управління. Військові часто бояться доловити правду командуванню, повідомляючи лише «хороші новини».

Але, попри всі труднощі, він переконаний у перемозі України й готується повернутися в український Крим. Повернутися, щоб побачити горіх, який посадив у дворі власного дому в квітні 2014-го.

«BBC Україна» (<https://www.bbc.com/ukrainian>) зустрілася з Олегом Сенцовым після його повернення із 58-го міжнародного кінофестивалю у Карлових Варах. Там він презентував свій документальний фільм «Real», який показує бій на півдні України за участі його роти 47-ї окремої механізованої бригади.

Нижче — розмова про реалії

● Актуальне інтерв'ю

що воюватимуть із «чомбіками», а вони, мовляв, такі герої юхі переможуть. Але, потрапивши в першу складну ситуацію, починають психологічно «глисти», бо вони були до цього не готові.

Я не дивлюся телемарафон. Але знаю, що там усе показується через хороши новини. З таких «новинами» далеко не дойдеш. Вважаю, що потрібно показувати непривабливі бік війни. Не думаю, що це може відштовхнути від мобілізації. Хто хоче, той піде служити. Ці люди переживають, що може бути неякісні підготовки, командування, що їх кинуть одразу на штурм. Потрібно пояснювати, що війна на 90% — це рутинна.

Вони дієтично піддаються війні має бути певна здара пропаганди і самоцензури. Не можна говорити речі, які будуть на користь ворогу. Крім того, які люди зараз дізналися всі про правду, як у нас відбувається війна, вони ханхужилися.

BBC: В чистині українського суспільства є певний спротив мобілізації. Вони дієтично піддаються війні, що таке? Я вважаю, що це залежить від дії військової та боєприпасами. Від нас. Для них краще, що бойові дії відсяли на території України. П'ята стаття Північноатлантичного блоку — це для них «головний біль».

Ми сьогодні залихомо від дії військової та боєприпасами. Від нас. Для них краще, що бойові дії відсяли на території України. П'ята стаття Північноатлантичного блоку — це для них «головний біль».

Матимемо в Одесі три великих проспекти, названі іменами значкових постать — Ярослава Мудрого (колишнього академіка Глушка), Владимира Великого (колишнього Добропольського) і Лесі Українки (колишнього Гагаріна).

З'явиться в обласному центрі і вулиця геройчної 28-ї бригади (замість Паустовського), бульвар Військово-Морських сил (замість Жванецького), провулок Госпітальєрів — на честь добровольців.

Відтоді зможемо дещо іншако

зупинитись. Йому не потрібен буде лише Крим, чи Донбас, чи Херсонська область. Путіну потрібна вся Україна. Він ітиме дії, щоб розширити зону свого впливу.

Европейці це розуміють, особливо ті, які живуть більше за нас. Для них краще, що бойові дії відсяли на території України. П'ята стаття Північноатлантичного блоку — це для них «головний біль».

Ми сьогодні залихомо від дії військової та боєприпасами. Від нас. Для них краще, що бойові дії відсяли на території України. П'ята стаття Північноатлантичного блоку — це для них «головний біль».

Матимемо в Одесі три великих проспекти, названі іменами значкових постать — Ярослава Мудрого (колишнього академіка Глушка), Владимира Великого (колишнього Добропольського) і Лесі Українки (колишнього Гагаріна).

З'явиться в обласному центрі і вулиця геройчної 28-ї бригади (замість Паустовського), бульвар Військово-Морських сил (замість Жванецького), провулок Госпітальєрів — на честь добровольців.

Відтоді зможемо дещо іншако

зупинитись. Йому не потрібен буде лише Крим, чи Донбас, чи Херсонська область. Путіну потрібна вся Україна. Він ітиме дії, щоб розширити зону свого впливу.

Европейці це розуміють, особливо ті, які живуть більше за нас. Для них краще, що бойові дії відсяли на території України. П'ята стаття Північноатлантичного блоку — це для них «головний біль».

Матимемо в Одесі три великих проспекти, названі іменами значкових постать — Ярослава Мудрого (колишнього академіка Глушка), Владимира Великого (колишнього Добропольського) і Лесі Українки (колишнього Гагаріна).

З'явиться в обласному центрі і вулиця геройчної 28-ї бригади (замість Паустовського), бульвар Військово-Морських сил (замість Жванецького), провулок Госпітальєрів — на честь добровольців.

Відтоді зможемо дещо іншако

зупинитись. Йому не потрібен буде лише Крим, чи Донбас, чи Херсонська область. Путіну потрібна вся Україна. Він ітиме дії, щоб розширити зону свого впливу.

Европейці це розуміють, особливо ті, які живуть більше за нас. Для них краще, що бойові дії відсяли на території України. П'ята стаття Північноатлантичного блоку — це для них «головний біль».

Матимемо в Одесі три великих проспекти, названі іменами значкових постать — Ярослава Мудрого (колишнього академіка Глушка), Владимира Великого (колишнього Добропольського) і Лесі Українки (колишнього Гагаріна).

З'явиться в обласному центрі і вулиця геройчної 28-ї бригади (замість Паустовського), бульвар Військово-Морських сил (замість Жванецького), провулок Госпітальєрів — на честь добровольців.

Відтоді зможемо дещо іншако

зупинитись. Йому не потрібен буде лише Крим, чи Донбас, чи Херсонська область. Путіну потрібна вся Україна. Він ітиме дії, щоб розширити зону свого впливу.

Европейці це розуміють, особливо ті, які живуть більше за нас. Для них краще, що бойові дії відсяли на території України. П'ята стаття Північноатлантичного блоку — це для них «головний біль».

Матимемо в Одесі три великих проспекти, названі іменами значкових постать — Ярослава Мудрого (колишнього академіка Глушка), Владимира Великого (колишнього Добропольського) і Лесі Українки (колишнього Гагаріна).

З'явиться в обласному центрі і вулиця геройчної 28-ї бригади (замість Паустовського), бульвар Військово-Морських сил (замість Жванецького), провулок Госпітальєрів — на честь добровольців.

Відтоді зможемо дещо іншако

зупинитись. Йому не потрібен буде лише Крим, чи Донбас, чи Херсонська область. Путіну потрібна вся Україна. Він ітиме дії, щоб розширити зону свого впливу.

Европейці це розуміють, особливо ті, які живуть більше за нас. Для них краще, що бойові дії відсяли на території України. П'ята стаття Північноатлантичного блоку — це для них «головний біль».

Матимемо в Одесі три великих проспекти, названі іменами значкових постать — Ярослава Мудрого (колишнього академіка Глушка), Владимира Великого (колишнього Добропольського) і Лесі Українки (колишнього Гагаріна).

З'явиться в обласному центрі і вулиця геройчної 28-ї бригади (замість Паустовського), бульвар Військово-Морських сил (замість Жванецького), провулок Госпітальєрів — на честь добровольців.

Відтоді зможемо дещо іншако

зупинитись. Йому не потрібен буде лише Крим, чи Донбас, чи Херсонська область. Путіну потрібна вся Україна. Він ітиме дії, щоб розширити зону свого впливу.

Европейці це розуміють, особливо ті, які живуть більше за нас. Для них краще, що бойові дії відсяли на території України. П'ята стаття Північноатлантичного блоку — це для них «головний біль».

Матимемо в Одесі три великих проспекти, названі іменами значкових постать — Ярослава Мудрого (колишнього академіка Глушка), Владимира Великого (колишнього Добропольського) і Лесі Українки (колишнього Гагаріна).

З'явиться в обласному центрі і вулиця геройчної 28-ї бригади (замість Паустовського), бульвар Військово-Морських сил (замість Жванецького), провулок Госпітальєрів — на честь добровольців.

Відтоді зможемо дещо іншако

зупинитись. Йому не потрібен буде лише Крим, чи Донбас, чи Херсонська область. Путіну потрібна вся Україна. Він ітиме дії, щоб розширити зону свого впливу.

Европейці це розуміють, особливо ті, які живуть більше за нас. Для них краще, що бойові дії відсяли на території України. П'ята стаття Північноатлантичного блоку — це для них «головний біль».

Матимемо в Одесі три великих проспекти, названі іменами значкових постать — Ярослава Мудрого (колишнього академіка Глушка), Владимира Великого (колишнього Добропольського) і Лесі Українки (колишнього Гагаріна).

З'явиться в обласному центрі і вулиця геройчної 28-ї бригади (замість Паустовського), бульвар Військово-Морських сил (замість Жванецького), провулок Госпітальєрів — на честь добровольців.

Відтоді зможемо дещо іншако

зупинитись. Йому не потрібен буде лише Крим, чи Донбас, чи Херсонська область. Путіну потрібна вся Україна. Він ітиме дії, щоб розширити зону свого впливу.

Европейці це розуміють, особливо ті, які живуть більше за нас. Для них краще, що бойові дії відсяли на території України. П'ята стаття Північноатлантичного блоку — це для них «головний біль».

Матимемо в Одесі три великих проспекти, названі іменами значкових постать — Ярослава Мудрого (колишнього академіка Глушка), Владимира Великого (колишнього Добропольського) і Лесі Українки (колишнього Гагаріна).

З'явиться в обласному центрі і вулиця геройчної 28-ї бригади (замість Паустовського), бульвар Військово-Морських сил (замість Жванецького), провулок Госпітальєрів — на честь добровольців.

Відтоді зможемо дещо іншако

зупинитись. Йому не потрібен буде лише Крим, чи Донбас, чи Херсонська область. Путіну потрібна вся Україна. Він ітиме дії, щоб розширити зону свого впливу.

Европейці це розуміють, особливо ті, які живуть більше за нас. Для них краще, що бойові дії відсяли на території України. П'ята стаття Північноатлантичного блоку — це для них «головний біль».

Матимемо в Одесі три великих проспекти, названі іменами значкових постать — Ярослава Мудрого (колишнього академіка Глушка), Владимира Великого (колишнього Добропольського) і Лесі Українки (колишнього Гагаріна).

Чому Піднебесна відчинила ворота?

Китай намагається не програти у війні й звузити можливості путіна

Запрошення на адресу міністра закордонних справ України Дмитра Кулеби привели до візиту в Китаю, який був гучно і неподільно. Ще в червні найвищі посадовці в Пекіні майстерно ухвалилися від комунікації із представниками України. Посол Павло Рябікін прямо скаживши на мовчанку пекінських бюрократів, візит заступника міністра Андрія Сібігі китайська сторона не погоджувала до останнього моменту, але нечувані китайських дипломатів у швейцарському Саміті миру було офіційно повідомлено буквально напередодні події. А тут ворота до Піднебесної для візиту Дмитра Кулеби в липні відкрили саме з китайського боку. На сайті тамешнього МЗС пресреліз про зустріч Ван із Дмитром Кулебою було опубліковано без характерної для китайського стилю підкресленої згадки факту петиції про візит із боку гостя.

Стара нова небезпека

Стимул ініціювати його сформувався подіями не в столицях Азії чи Європи, а в Північній Америці, де трапилися передвиборні кампанії кандидатів на посаду президента Сполучених Штатів. Провал Джо Байдена на дебатах, стрілянина в Пенсильванії, націонаційна конференція Республіканської партії та криза в таборі демократів сформували в Китай чітке уявлення про поточну політичну каденцію. Можливості Пекіна симетрично захищати себе будуть доволі обмеженими, оскільки торгівля між країнами так і залишилася

доволі нагору про весь спектр фобій, пов'язаних із республіканською владою. У китайській думці заслуговував себе в такій якості під час псевдомирівторого турніру столиць кількох вільновідносних країн, поки в Пекіні не переконаються, що в єС він виглядає маргінально. Йомвірніше, Китай спробує сконструювати кілька паралельних треків для розвитку діалогу.

Меседжі та посланці, яких надсилають Кіїв, як і раніше, мало важитимуть у китайській стратегії. Пекін у найближчій перспективі буде засідати в центральному партнерстві з Європою та Індією. Але звузити можливості путіна з Брюсселем, тимчасово демонструючи йому відкритість до компромісів в економічних питаннях та постулюючи його незадовільність передньою каденцією. Пекін також дуже побоюється, що адміністрація Трампа зможе, як заявляє, розіграти російську карту — перетягнути Москву на свій бік, нав'язавши Україні мир за рахунок поступку на російських умовах. Тоді Пекін також описанеться в таборі тих, хто програв уніасподарство.

Слід зазначити, що

Головна думка китайських візіонерів із міжнародних відносин обертається довкола впевненості, що дипломатія КНР, її політичний устрій та економічна система оліпниться на вістрі атаки нової адміністрації Трампа. Інтелектуали очікують не точкових санкцій із тонкими налаштуваннями, а відновленням тарифних воєн зразка його попередньої каденції. Можливості Пекіна симетрично захищати себе будуть доволі обмеженими, оскільки торгівля між країнами так і залишилася

засиленим на користь Китаю.

Нова торговельна війна наїріває для Китаю у краї неизручний момент. Його екстенсивна модель зростання вперлася в стіль під потребу переходу до нової якості, що забезпечуватиметься через приватне споживання, а не державні інвестиції. Попри те, що прикладні аспекти політики на китайську напрямку значною мірою визначатиме не стільки сам Трамп, скільки його радики, імена яких не відомі, в Китаї із think-tankів уже потекли невидимі струмочки аналітичних

доповідей нагору про весь спектр фобій, пов'язаних із республіканською владою.

У китайській думці заслуговував себе в такій якості під час псевдомирівторого турніру столиць кількох вільновідносних країн, поки в Пекіні не переконаються, що в єС він виглядає маргінально. Йомвірніше, Китай спробує сконструювати кілька паралельних треків для розвитку діалогу.

Меседжі та посланці, яких надсилають Кіїв, як і раніше,

мало важитимуть у китайській стратегії. Пекін у найближчій перспективі буде засідати в центральному партнерстві з Європою та Індією.

Слід зазначити, що

Головна думка китайських візіонерів із міжнародних відносин обертається довкола впевненості, що дипломатія КНР, її політичний устрій та економічна система оліпниться на вістрі атаки нової адміністрації Трампа. Інтелектуали очікують не точкових санкцій із тонкими налаштуваннями, а відновленням тарифних воєн зразка його попередньої каденції. Можливості Пекіна симетрично захищати себе будуть доволі обмеженими, оскільки торгівля між країнами так і залишилася

засиленим на користь Китаю.

Нова торговельна війна наїріває для Китаю у краї неизручний момент.

Його екстенсивна модель зростання вперлася в стіль під потребу переходу до нової якості, що забезпечуватиметься через приватне споживання, а не державні інвестиції.

Попри те, що прикладні аспекти політики на китайську

напрямку значною мірою визначатиме не стільки сам Трамп, скільки його радики, імена яких не відомі, в Китаї із think-tankів уже потекли невидимі струмочки аналітичних

доповідей нагору про весь спектр фобій, пов'язаних із республіканською владою.

У китайській думці заслуговував себе в такій якості під час псевдомирівторого турніру столиць кількох вільновідносних країн, поки в Пекіні не переконаються, що в єС він виглядає маргінально. Йомвірніше, Китай спробує сконструювати кілька паралельних треків для розвитку діалогу.

Меседжі та посланці, яких надсилають Кіїв, як і раніше,

мало важитимуть у китайській стратегії. Пекін у найближчій перспективі буде засідати в центральному партнерстві з Європою та Індією.

Слід зазначити, що

Головна думка китайських візіонерів із міжнародних відносин обертається довкола впевненості, що дипломатія КНР, її політичний устрій та економічна система оліпниться на вістрі атаки нової адміністрації Трампа. Інтелектуали очікують не точкових санкцій із тонкими налаштуваннями, а відновленням тарифних воєн зразка його попередньої каденції. Можливості Пекіна симетрично захищати себе будуть доволі обмеженими, оскільки торгівля між країнами так і залишилася

засиленим на користь Китаю.

Нова торговельна війна наїріває для Китаю у краї неизручний момент.

Його екстенсивна модель зростання вперлася в стіль під потребу переходу до нової якості, що забезпечуватиметься через приватне споживання, а не державні інвестиції.

Попри те, що прикладні аспекти політики на китайську

напрямку значною мірою визначатиме не стільки сам Трамп, скільки його радики, імена яких не відомі, в Китаї із think-tankів уже потекли невидимі струмочки аналітичних

доповідей нагору про весь спектр фобій, пов'язаних із республіканською владою.

У китайській думці заслуговував себе в такій якості під час псевдомирівторого турніру столиць кількох вільновідносних країн, поки в Пекіні не переконаються, що в єС він виглядає маргінально. Йомвірніше, Китай спробує сконструювати кілька паралельних треків для розвитку діалогу.

Меседжі та посланці, яких надсилають Кіїв, як і раніше,

мало важитимуть у китайській стратегії. Пекін у найближчій перспективі буде засідати в центральному партнерстві з Європою та Індією.

Слід зазначити, що

Головна думка китайських візіонерів із міжнародних відносин обертається довкола впевненості, що дипломатія КНР, її політичний устрій та економічна система оліпниться на вістрі атаки нової адміністрації Трампа. Інтелектуали очікують не точкових санкцій із тонкими налаштуваннями, а відновленням тарифних воєн зразка його попередньої каденції. Можливості Пекіна симетрично захищати себе будуть доволі обмеженими, оскільки торгівля між країнами так і залишилася

засиленим на користь Китаю.

Нова торговельна війна наїріває для Китаю у краї неизручний момент.

Його екстенсивна модель зростання вперлася в стіль під потребу переходу до нової якості, що забезпечуватиметься через приватне споживання, а не державні інвестиції.

Попри те, що прикладні аспекти політики на китайську

напрямку значною мірою визначатиме не стільки сам Трамп, скільки його радики, імена яких не відомі, в Китаї із think-tankів уже потекли невидимі струмочки аналітичних

доповідей нагору про весь спектр фобій, пов'язаних із республіканською владою.

У китайській думці заслуговував себе в такій якості під час псевдомирівторого турніру столиць кількох вільновідносних країн, поки в Пекіні не переконаються, що в єС він виглядає маргінально. Йомвірніше, Китай спробує сконструювати кілька паралельних треків для розвитку діалогу.

Меседжі та посланці, яких надсилають Кіїв, як і раніше,

мало важитимуть у китайській стратегії. Пекін у найближчій перспективі буде засідати в центральному партнерстві з Європою та Індією.

Слід зазначити, що

Головна думка китайських візіонерів із міжнародних відносин обертається довкола впевненості, що дипломатія КНР, її політичний устрій та економічна система оліпниться на вістрі атаки нової адміністрації Трампа. Інтелектуали очікують не точкових санкцій із тонкими налаштуваннями, а відновленням тарифних воєн зразка його попередньої каденції. Можливості Пекіна симетрично захищати себе будуть доволі обмеженими, оскільки торгівля між країнами так і залишилася

засиленим на користь Китаю.

Нова торговельна війна наїріває для Китаю у краї неизручний момент.

Його екстенсивна модель зростання вперлася в стіль під потребу переходу до нової якості, що забезпечуватиметься через приватне споживання, а не державні інвестиції.

Попри те, що прикладні аспекти політики на китайську

напрямку значною мірою визначатиме не стільки сам Трамп, скільки його радики, імена яких не відомі, в Китаї із think-tankів уже потекли невидимі струмочки аналітичних

доповідей нагору про весь спектр фобій, пов'язаних із республіканською владою.

У китайській думці заслуговував себе в такій якості під час псевдомирівторого турніру столиць кількох вільновідносних країн, поки в Пекіні не переконаються, що в єС він виглядає маргінально. Йомвірніше, Китай спробує сконструювати кілька паралельних треків для розвитку діалогу.

Меседжі та посланці, яких надсилають Кіїв, як і раніше,

мало важитимуть у китайській стратегії. Пекін у найближчій перспективі буде засідати в центральному партнерстві з Європою та Індією.

Слід зазначити, що

Головна думка китайських візіонерів із міжнародних відносин обертається довкола впевненості, що дипломатія КНР, її політичний устрій та економічна система оліпниться на вістрі атаки нової адміністрації Трампа. Інтелектуали очікують не точкових санкцій із тонкими налаштуваннями, а відновленням тарифних воєн зразка його попередньої каденції. Можливості Пекіна симетрично захищати себе будуть доволі обмеженими, оскільки торгівля між країнами так і залишилася

засиленим на користь Китаю.

Нова торговельна війна наїріває для Китаю у краї неизручний момент.

Його екстенсивна модель зростання вперлася в стіль

«Ми живемо в постійній брехні. Треба це закінчувати»

(Закінчення.

Початок на 1-й стор.)

Натівського планування та стандартів на загальному рівні нема. Ми дали живемо статутами, написаними у 1990-х, 2000-х. Загалом це продовження старої радянської традиції. Якщо ми йдемо до НАТО, маємо використовувати інші протоколи.

В Україні зараз більшість командирів батальйонів — це боїві офіцери. Але в штабах є генерали, які дали працювати постарому. Хтось грає в Жукова. Скандал останнього часу не перший й не останній. (Звільнення з посади генерала Юрія Содоля після публічної заяві начальника штабу «Азов» Богдана Кривевим щодо його неефективного командування. — Ред.).

Ніхто не хоче повідомляти нагору погані новини. «Ситуація важка, але контролювана» — це вже стало мемом. У нас нема процедури after action review, тобто аналізу помилок після операції на рівні взводу, роти, батальйону. Очікується, що ви або виконаєте завдання й тоді ви молодці, або ні. Але на війні далеко не завжди може бути по-зитивний результат. Потрібно зрозуміти, чому результат негативний.

У нас був контрнаступ на північ влітку 2023 року. Ніде після того не було закритого обговорення серед військових, що саме пішло не так.

BBC: Ваша 47-а окрема механізована бригада брала в нью-мінливу роль...

O.C.: Ми були головною провінцією бригадою, задіяною на напрямку основного удару. Ми мали пробити діру в російській обороні навколо Роботиного, як потім з'ясувалося. Нам спочатку про це не сказали. Ми просто знали, що в нас було важке завдання, були готові його виконувати. Але багато нюансів операції буде недопрацьовано.

Коли через місяць замість нашого дев'ятого корпусу пішов десятий, то він припинився тих самих помилок. Ніхто не обміновався тим досвідом, який уже був.

У кожного генерала своє військо. Кожен — «Жуков» чи «Наполеон». Він намагається довести нагору, що ось він зробив тут та там-то. Але скільки при цому втратив люді — не важливо.

BBC: 47-а бригада, де ві воює, за задумом, мала бути підрозділом нового наїтівського зразка. Вдалося цого досягти?

O.C.: Це не вдалося зробити. У бригаді є наїтівське зброяння. Bradley — це чудова бойова машина піхоти. Вважаю, що потрібно робити все, аби нам більше давали цих машин. В Америці їх багато. Хай дають старі машини — будемо їх ремонтувати. Е наїтівські гвинтівки M16 та артилерія L119. Це теж хороше зброяння. Це одне питання.

Інше питання — це те, що були якісні гасла та PR-кампанії. Але по суті — це та сама радянська армія. Че твівас не лише у нас.

Е невеликі підрозділи, де за проваджуються такі стандарти. Є окремі бригади, де командир багато на цьому зосереджується. Е підрозділи, де робиться «подвійна бухгалтерія», тобто вони працюють за протоколом НАТО TLP (Troop leading procedure) — стандарт НАТО, що визначає послідовність дій командира роти чи взводу під час бойового завдання. — Ред.). А нагору звітують, як цього вимагає наш статут.

Tak у НАТО ми ніколи не прийдемо

BBC: Чи щось змінилося і як саме з призначеним головною командувачем Олександром Сирським?

O.C.: Армія — це такий вели-

чезний архайчний механізм, що навіть якщо головнокомандувач робить реформи, то мине багато часу, доки вони дійдуть до низів. Генерал Сирський — дуже потужний, досвідчений командир. Для мене особисто нема вельмі різниці, хто головнокомандувач — Валерій Залужний чи Олександр Сирський. Я не вважаю, що хтось кращий чи ганчір.

Але в системі вже накопчилися проблеми: люди виснажені, бракує техніки та боеприпасів. На контрнаступу був витрачений ресурс, який зараз не вистачає. І вони бачать, що впровадженню пів року російська армія нас потроху видавлює. Вони відчувають, що ми зараз можливо, не такі сильні, як були рік тому.

Зміна головнокомандувача не вирішить цього взагалі. Є інші проблеми, які необхідно вирішувати. Наприклад, українські сили можуть втратити якесь позицію, а нагору доповідають, що вони їх тримають. Такажеш, що там уже ворог, що по нас стріляють, але чуюш, що це щось переплутане, що там залишаються українські військові. Потім виявляється, що позиція таки втрачена. Я кілька разів із стикався. Це система проблема: вона одна з головних для нас.

У 95% випадків пораненого можна врятувати

BBC: Що можна сказати з того, що допустимо публічно озвічувати, про ситуацію на сході, зокрема в районі Часовога Яру, де ви якісь час були? В інших підконтрольних Україні містах Донбасу, як-от Селидовому, люди або сидять на валізах, або вже війжджають через обстріли. Чого чекати далі?

Дуже різні. Скажімо, вони штурмували одну нашу траншею. Спочатку на штурм погнали не підготовлених людей — ті злякалися. Але за ними пішли штурмова група. Вони закріпилися в траншеї, на них наводили артилерію, дрони. Але вони не відійшли. Лише вночі відступили, бо не мали логістичного забезпечення.

Росіяни вчаться, оскільки хотіть перемогти. Вони не хотять спеціально помирати. Хтось думає, що це якось зомбі чи роботи. Ні. Це люди, які нас ненавидять.

На початку війни ми їхніх професійних військових «перемололи». Вони почали набирати баатарів, які заслухавати, що вони їх тримають. Навчають їх з коротким півтором штурмовим діям і кидають малими групами. Ці групи промашують нашу оборону та знаходить слабкі місця, як це з'ясувалося під Онеретином на Донбасі. Стався прорив, який трапився досі.

O.C.: У 2014-у путін вибрав момент, коли він справді міг захопити Крим. Якби він пішов раніше проти Януковича, це було б не те. Він скористався з того, що в Києві відбувалася передача влади. Вже за два-три тижні українська влада мала б більше контролю над ситуацією. Потім завадив швидкого удару. На той час, Крим тоді не ухвалив рішення воювати за свій півострів.

Він віддав, що потрібно було давати бій. Тоді, можливо, не було б Донбасу. А можливо, й був. Заряд росія надівавти до тилу? Як перетинаєте між військовим та цивільним життям?

O.C.: На початку війни в мене було довге й важке відрядження до Бахмута. Коли я звідти повернувся до тилу, мене це пригомнило, багато що дратувало. Потім я змирився. Зрозумів, що ми там, щоб Бахмута не було.

Дратували хлопці, які ходили по місту й не воювали. Але ж ти не знаєш нічого про них. Може, вони тільки прийшли з сусідньої позиції у відпустку. Це в мене теж проішло. Ти, вагалі, багато з чим примирося.

У Карловіві Варах мене запітали: чи там краще, ніж у Часовому Яру? Часовому Ярі не відповів нічого хорошого.

Всі втомлюються від війни. Військові втомлюються, особливо психолічно. Жінки, діти, віти втомлюються. У тилу в своїх негараздів, навантаження, обстрили. Можна загинути в центрі Києва під ракетою. Але саме цього прагне путін: щоб ми втомилися, щоб ми розсварилися, почали шукати країніх, розхитували ситуацію. Тоді ми втратимо державу, націю та розпоротимося по світу, а тут пануватиме росія. Я цого не хочу.

BBC: Що перше зробите після повернення до українського Криму?

O.C.: Пойду додому. В мене там є старий будинок, біля нього росте горіх. Коли мене питают, чи я хочу звільнити в Кримі, я відповідаю: «Свій горіх».

За місяць до того, як мене затримали (російські силові структури затримали Олега Сенцова), він пішов, що почали розшукані військові, розхитували ситуацію. Тоді ми втратимо державу, націю та розпоротимося по світу, а тут пануватиме росія. Я цого не хочу.

BBC: Що перше зробите після повернення до українського Криму?

O.C.: Пойду додому. В мене там є старий будинок, біля нього росте горіх. Коли мене питают, чи я хочу звільнити в Кримі, я відповідаю: «Свій горіх».

За місяць до того, як мене затримали (російські силові структури затримали Олега Сенцова), він пішов, що почали розшукані військові, розхитували ситуацію. Тоді ми втратимо державу, націю та розпоротимося до відвернення. Але який сенс про це говорити зараз? Тепер потрібно робити те, що нам під силу.

BBC: У вашому фільмі «Носорог» про 1990-ті головний герой, молодий чоловік, що займається бандитизмом, є внутрішньо надломіднім. Він говорить про те, що в російській тюрмі бачив теж оци систему жорсткого ламання людини зсередини. Яка відповідь Олега Сенцова, як зберегти себе й не зламатися?

O.C.: Я не знаю. Я ж не гурӯ чи тренер з особистісного росту. Я вважаю, що в людині є багато власної сили всередині неї самі. І розраховувати потрібно на самого себе. Якщо є якесь проблема, що треба ставити питання, що зробив не так. І вирішити, відповідно, теж у твоїх власних руках. Нема слов «неможливо». Словом «важко».

Я ніколи не здаюся. Нема такої ситуації, яка б мене зламала й упинила від того, що я хочу їх робити. Я не бачу пешкошів і вірю в себе, в наші маленьки перемоги й у нашу велику перемогу.

Коли я сидів у російській вязниці, ніколи не сумнівався, що вийду звідти. Я боровся там, як міг, тому за мене боролися тут.

Так само як і відповідно, якім членом бандитизму є військовий, яким членом жорсткого ламання людини зсередини. Яка відповідь Олега Сенцова, як зберегти себе й не зламатися?

BBC: Що ви зувахили про можливість переговорів з наступником путіна...

O.C.: Слідівся, що путін буде станинім лідером росії.

Це може бути звільнити з полону Олега Сенцова.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Однак я вірю, що він зможе зробити все, що він зможе.

Кімната прихильності до лікування

За даними Центру громадського здоров'я МОЗ України, у 2023 році в нашій державі на туберкульоз захворіли 835 дітей та підлітків, що значно перевищує показники 2022-го. В Одесі та області ця недуга зачепила 51 дитину та 20 підлітків. Станом на початок червня 2024-го діагностовано туберкульоз 24 дітям і підліткам. Тенденція останніх років вказує на збільшення дітей захворюваності.

Серед основних причин такожо явища експерти називають не лише воєнні дії, а й збільшення виявлення випадків захворювання завдяки інноваційним методам діагностики.

Лихоліття війни не зупинило роботу лікарів, психологів, науковців, владних та громадських структур щодо поліпшення життя і лікування дітей та підлітків, хворих на сухоті. Так, рік тому в Одесі на базі обласного центру соціально значущих хвороб відкрилися багаторофільна ресурсна кімната і навчально-психологічний простір для дітей та підлітків із туберкульозом. І кімната, і простирається змогу швидко стабілізувати емоційний стан маленьких пацієнтів, надаючи інструменти для самодопомоги, уникнути самостигматизації, поліпшити засвоєння шкільної програми й компенсу-

вати наслідки відсутності спілкування з однолітками тощо.

За роботи відповідачами та відвідувачами такого підтримувального простору стали 77 дітей і понад 100 батьків та опікунів Одещини.

За цей час ми побачили, що праця психолога є дуже важливою для дітей, оскільки знижує бар'єр «лікар-медичний заклад-пацієнт», підвищуючи рівень прихильності до лікування, стабілізує психоемоційний стан дітей, що погіршився через хворобу і війну, допомагає їм адаптуватися до нових викликів, — каже заступниця генерального директора зі стратегічного планування і міжнародної співпраці КНП «Одеський обласний центр соціально значущих хвороб», лікарка-фізіотерапіст Ліана Ковтунович.

Скористатися послугами кімнати в робочі години можуть усі охочі діти й підлітки, котрі стикинулися з туберкульозом, а також їхні батьки чи опікуни за адресою місця розташування обласного центру соціально значущих хвороб: вул. Леонто-вича, 9/1.

Варто зазначити, що створення ресурсної кімнати благодійної організації ТВореопіUkraine стало можливим завдяки ширій підтримці американського народу, наданій Агентством США з міжнародного розвитку шляхом фінансування проекту USAID «Підтримка зусиль у протидії ту-

беркульозу в Україні», що виконується міжнародною організацією PATH.

Координаторка програм PATH Оксана Сметаніна наголошує, що у спеціальному облаштованому просторі діти можуть навчатися, розвиватися, соціалізуватися й отримувати необхідну психологочну допомогу. Це сприяє їхньому комфорту передбаченню у медичному закладі, а також формує критично важливу прихильність до лікування.

Підsumовуючи перший рік діяльності цього проекту, Оле-андрій РАЙКОВ.

На Семенова, координаторка програмного відділу BO TBPeopleUkraine, зазначає, що стало очевидним, «яку надзвичайно важливу роль відіграє комплексний підхід, робота мультидисциплінарних команд і психологічна підтримка у підвищенні прихильності, успішності лікування, а також подоланні негативних психологічних наслідків захворювання для дітей і підлітків, які зіштовхнулися з туберкульозом, та членів їхніх родин».

В основі діяльності багатопрофільної кімнати лежить концепція дитино-орієнтованого підходу під час надання медичних і соціальних послуг маленьким пацієнтам, також усунення проблем, що виникають на шляху до одужання. Це є важливим для формування прихильності до лікування, протидії стигмі та дискримінації, подолання соціально-психологічних наслідків туберкульозу.

Зауважимо, що торік згадана вище BO TBPeopleUkraine за ініціативою Центру громадського здоров'я МОЗ України підготувала і випустила посібник для медіа «Що журналістам треба знати про туберкульоз». Його автори — журналісти Олександр Галіс (Одеса) й Олександр Горчинська (Київ), а також психологія Катерина Павлова. Цей посібник отримав схвалні відгуки у професійних колах як працівників медіа, так і лікарів. Його вкладено, зокрема, на сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України.

● Варто знати

Мета цього проекту — відновлення заплав річок Дунайського регіону та водних екосистем для їх країці адаптації до кліматичних змін, що у перспективі дозволить знизити ризики, пов'язані з гідрометеорологічними явищами, такими як посухи, повені та «теплові хвили» (аномальні спеки).

Для досягнення поставлених цілей RESTORIVER об'єднав установи з управління водними ресурсами, кліматом та охороною природи, а також наукової організації в країнах Дунайського регіону.

WWF-Україна — один із партнерів.

В опитуванні, яке проводилося у червні-липні 2024-го, взяли участь 52 респонденти — науковці, екологи, працівники водної галузі, члени басейнових рад, представники освітніх установ та бізнесу — з різних регіонів України, включаючи Закарпатську (42,3% респондентів), Чернівецьку (28,8%), Одеську (11,5%) області, а також Київ і Київську область (13,5%).

Що губить річки

Антropогенне навантаження і зміна клімату — одні з найголовніших факторів негативного впливу на річкові екосистеми України. Вони взаємно підсилюють негативні ефекти один одного, що призводить до непередбачуваних змін річкового стоку (включаючи різкі паводки або тривали періоди посухи).

Українці вже сьогодні відчувають вплив обміння річок і зниження рівня води у криницях під час посух, проблеми з якістю питної води, часті затоплення під час паводків, руйнування доріг і сільськогосподарських угідь тощо. До такого виникнення дійшли експерти водної галузі нашої країни під час опитування від Всеукраїнського фонду природоохорони.

Опитування проводилося в межах RESTORIVER — проекту програми Interreg Danube Region, який співfinansується Європейським Союзом.

Мета цього проекту — відновлення заплав річок Дунайського регіону та водних екосистем для їх країці адаптації до кліматичних змін, що у перспективі дозволить знизити ризики, пов'язані з гідрометеорологічними явищами, такими як посухи, повені та «теплові хвили» (аномальні спеки).

Для досягнення поставлених цілей RESTORIVER об'єднав установи з управління водними ресурсами, кліматом та охороною природи, а також наукової організації в країнах Дунайського регіону.

WWF-Україна — один із партнерів.

В опитуванні, яке проводилося у червні-липні 2024-го, взяли участь 52 респонденти — науковці, екологи, працівники водної галузі, члени басейнових рад, представники освітніх установ та бізнесу — з різних регіонів України, включаючи Закарпатську (42,3% респондентів), Чернівецьку (28,8%), Одеську (11,5%) області, а також Київ і Київську область (13,5%).

● Фактори і пропозиції

Експерти одностайні: в Україні варто запровадити план заходів з адаптацією до зміни клімату. Йдеться, зокрема, про:

— впровадження індивідуальних систем водопостачання та економії водних ресурсів;

— модернізації очисних споруд та інфраструктури водопостачання;

— використання нових ресурсозберігаючих технологій і перехід на відновлювані джерела енергії;

— зменшення виділів парникових газів та зменшення теплового слайду;

— створення і розширення зелених зон. Озеленення територій, особливо в містах;

— розробку стратегій управління водними ресурсами, включаючи політичні зміни;

— дотримання природоохоронного законодавства та жорстке правове реагування на порушення;

— підвищення екологічної свідомості населення та навчання управлінню водними ресурсами.

У питанні збереження водних ресурсів України респонденти виділили такі заходи: охорона і відновлення водно-болотних угідь (33% респондентів); природний шлях регулювання (більше місяця для переливу води під час повені та її утримання — 27%); створення штучних резерверів та біоріномантії; створюють соціально-економічні проблеми й зумовлюють додаткове навантаження на інфраструктуру. Особливо різкі та непередбачувані зміни річкового стоку можуть привести до серйозних втрат у сільському та рибному господарствах та туризму.

Загалом, під час опитування WWF-Україна респонденти виділили такі основні проблеми:

— пересихання колодязів /зниження рівня підземних вод/;

— обміління і замулення річок;

— зміна річок;

— зменшення рівня води в гирлах озер на північному узбережжі; зменшення площі боліт; зменшення в окремі роки товщини снігового покриву на горах;

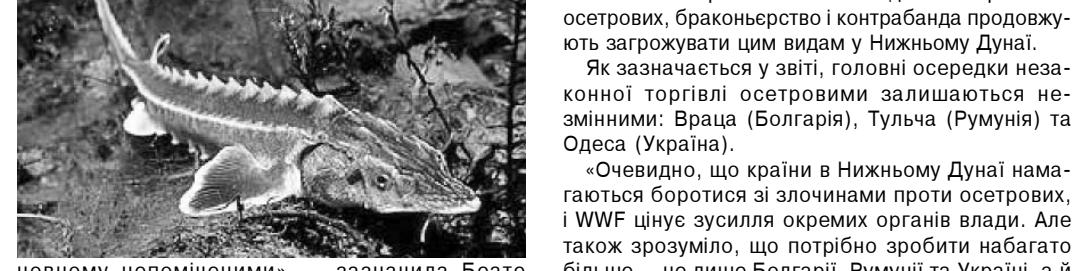
Подзвін по осетрових?

Одеса опинилася серед основних осередків незаконної торгівлі червонокнижними осетровими

Всесвітній фонд дикої природи оприлюднив звіт, згідно з яким бракон'єрство та незаконна торгівля становлять серйозну загрозу для виживання зникаючих осетрових видів риб у басейні Нижнього Дунаю.

Згідно з дослідженням WWF, із 2016-го по 2023 рік у Болгарії, Румунії та Україні зафіксовано 395 випадків бракон'єрства та незаконної торгівлі осетровими (144 — у Болгарії, 157 — у Румунії та 94 — в Україні), що привело до загибелі 1031 особин цих цінних риб. Ці дані підтверджують тривожну тенденцію: незаконна діяльність продовжує створювати критичну загрозу для існування цтих видів осетрових, що залишилися в Дністру.

«Наведені цифри — це лише верхня айсберга, адже точна кількість постраждалих осетрових не вказана. Як і будь-який інший вид незаконної діяльності, злочини проти дикої природи, зокрема бракон'єрство осетрових, залишаються в ос-

новому непоміченими», — зазначила Беате Штрибель, керівниця глобальної ініціативи WWF зі збереження осетрових.

Команда WWF-Україна зауважує, що у нас мешкають чільно видів осетрових: осетер європейський, або атлантичний; осетер руський; севрюга; стерлядь; білуга; осетер ширл. Із них два види вважаються вимерлими в Україні (шил та атлантичний осетер), а інші чотири — занесені до Червоної книги.

«Європейські країни посилюють спільні зусилля

на боротьбі з довготривалими загрозами для осетрових видів риб та повертають тисячі осетрових у природне середовище. Однак ці заходи будуть марними, якщо ми не зупинимо бракон'єрство та незаконний обіг продуктів з осетрових», — продовжує Беате Штрибель. — Аналіз WWF щодо злочинів проти осетрових у Нижньому Дунаї став першою блою в руках WWF-України під час реалізації проекту ЄС RESTORIVER», — підкреслила керівниця цієї ініціативи.

«Очевидно, що країни в Нижньому Дунаї намагаються боротися зі злочинами проти осетрових, і WWF ціле зусилля окремих органів влади. Але також зрозуміло, що потрібно зробити набагато більше — не лише Болгарії, Румунії та Україні, а й країнам по всьому континенту, — наголошує Беате Штрибель.

— Посилена співпраця між країнами, суворе виконання чинного законодавства та підвищення обізнаності громадськості є життєво важливими для забезпечення майбутнього цих древніх видів риб».

Тетяна ТУРЛІК'ЯН, спеціалістка з комунікації напряму «Вода» WWF-Україна.

● Дослідження

Ще один кліматичний рушій

На півдні Тихого океану, поблизу Австралії, геофізики знайшли змінні повітряні та океанічні течії, які подібно до Ель-Нійно можуть впливати на клімат Землі. Їх називали патерном W4, і вони є найактивнішим упродовж літа у Південній півкулі.

(Wavenumber-4) патерн завдає тому, що на своєму шляху повітряні течії чотири рази змінюються з теплих на холодні та наявні.

Рух повітряніх течій сприяє переміщуван